

Lasses BLANDNING

En lättsam vykortskrönika
av Lasse Haldenberg

Franska kort, hur man blir riktigt gammal och starka drycker!

Troligen det svåraste av frimärkskorten från förlaget OZM.

Mitt första kort i min allra första krönika i *Nordisk Filateli* är passande nog ett frimärksvykort. Förlagets namn är Ottmar Zieher, med säte i tyska München.

OZM, som det brukar förkortas, var mycket livaktigt och publicerade massor av elegant utförda vykort med frimärken från de flesta av världens länder.

Efter vad jag minns, skall detta kanadensiska kort vara det mest sällsynta. Det är framställt i färglitografiskt tryck och även i reliefteknik, så utförandet är förstklassigt.

Det finns en sak som är bra att veta när det gäller OZM-korten: Hittar man inte förlagets namn, så skall man skärskåda den vänstra marginalen. Av någon anledning måste man ofta använda lupp eller åtminstone förstöringsglas och stark

belysning för att upptäcka förlagsnamnet. Det gäller även detta kort som är obegagnat.

I övre vänstra hörnet finns numreringen 52, och denna stora och intressanta vykortsserie lämpar sig ju utmärkt för såväl frimärks- som vykortssamlare.

Det där med "franska" kort...

Bror Eriksson hette det förlag som hade ensamrätt på motivet från Rönnöfors, som ses överst på nästa sida, och som ligger i Jämtland. Men egentligen är det väl inte så många som vet att Frankrike ligger i Jämtland?

Kortet är obegagnat, och på skrivsidan finns det en rund stämpel med texten *Pensionat Frankrike, Rönnöfors*.

För egen del blir jag alltid glad när jag hajar till lite när

jag ser ortsnamnet på ett vykort. Sådana udda platser kan ju bli ett samlarområde...

En plats med anor

På kortet t.h. om det "franska" ses en plats – vi är fortfarande i Jämtland – på vilken det i slutet av 1700-talet bodde en hel hög läkare, och därför fick denna ort namnet Högläkdalen. Nej, jag skojar förstås – här handlar det om ett misstag i sättningen: Bokstaven e blev av misstag ett ä. Och som sagt, sådant tilltalar mig.

Även detta kort är obegagnat, och på skrivsidan finns texten *P. Tannlund, Bydalen*.

Ingen gammalstavning!

Möjligen tyckte man på förlaget att bokstaven f var gammalmodig – i massor av ord (t.ex. kalf, metref äfven o.s.v.) har ju den gamla f-stavningen ersatts

Rönnefors, Bellinbodarne, Frankrike.

Så här kan ett kort från Frankrike också se ut!

Parti av Högläkdalen.

Här bodde nog de skickligaste doktorerna.

av ett v. Med vetskap om denna semantiska bakgrund bytte man alltså ut f:et på vykortet överst på nästa sida, och så blev det som det blev. Så kan det ha varit, eller också blev det ett slarvfel i sättningen här också. Till glädje för undertecknad!

Förresten – man kan sanner-

ligen undra varifrån Skummeslövsstrand har fått sitt namn!

Kortet är postgånget, men poststämpeln är oläslig – dock tror jag att 1950-talet är en ganska skaplig gissning.

Nä nuu!

Oj, det här blir värre och värre!

Se på kortet nederst t.v. på nästa sida! Det här måste väl ändå vara ett rejält stavfel? Men – nej faktiskt inte! Kortet är norskt, och vänder man på det så kan man läsa följande:

I Espedalen ligger Nordeuropas största jättegrytor, som har fått namnet Helvete.

Vem är Lasse Haldenberg?

Lasse Haldenberg inleder i detta nummer en serie krönikor som handlar om vykort – och lite till, och vi låter honom därför göra en kort presentation av sig själv.

Ja, vem är du egentligen, Lasse?

Hej kära läsekrets! Jo, jag föddes i vår kungliga huvudstad i nådens år 1941, och efter halva vägen till studenten (med dåliga be-

tyg) sökte jag till Konstfackskolan och kom in – till allmän förväning.

Efter konstfack arbetade jag med reklam på ett VVS-företag i Segeltorp. Men efter ungefär ett år "flög f-n i mig" – jag sökte och kom in på Calle Flygares Teaterskola. Efter två år på denna underbara läroanstalt blev det full fart med flera turnéer med Riksteatern, Tjadden-revyn och även jobb som imitatör i en massa folkparker, krogar, festplatser o.s.v. Jag turnerade också med Hasse Burman, Sten Ardenstam, Rock-Olga med flera. Ett underbart artistliv!

I 12 år arbetade jag även med "Tummen", en liten tecknad gubbe med spretigt hår, som pratade med publiken på mässor, konferenser o.s.v. Jag har även medverkat i fem av Lasse Åbergs långfilmer – härliga upplevelser! Och dessutom har jag hunnit med att vara uppe i Gesunda och jobbat med lite av varje på Tomteland – det verkliga sagolandet, drygt två

mil från Mora. Under 14 säsonger faktiskt!

Frimärken har jag samlat i många år, och någon gång kring 1990 började mitt vykortsintresse att öka. I den numera tyvärr avsnnade tidskriften "Skillingstrycket" hade jag en vykortskrönika – "Lasses Blandning" – i 18 år. Vår duktige och verkligt sympatiska chefredaktör Bo Grendal drabbades tragiskt nog av cancer, och förra året orkade han inte längre fortsätta med sitt arbete.

När Morten Persson nyligen ringde mig och undrade om jag ville fortsätta att skriva vykortskrönikor – nu i Nordisk Filateli – blev jag väldigt glad. Så med stor glädje skriker jag till verket! Och det gör minsann inte saken sämre att jag blir skrivarkollega med Göran Heijtz! Vi har känt varandra i många år.

Nu kära läsekrets, har jag berättat lite om mig själv, och jag känner tydligt att det blir mycket trivsamt att sätta igång med vykortskrönikor i Nordisk Filateli!

Golvbanan. Skummeslövsstrand.

T.v.: Ett härligt stavfel. Ovan: Vilken intressant Karlskronaprofil!

➔ Märkligt, tycker jag! Stora grytor förknippar man alltså med helvetet! Fast där får man väl ingen mat?

Nåja, det var kul att hitta denna plats på vykort i alla fall. Kortet postades i Sverige år 2000, och så här skrev Kerstin till Ingvar:

Här har du nog aldrig varit. Men du kanske kommer dit någon gång.

Förlaget har namnet Døla Bilde, 2670 Otta.

Stämning – men på ett negativt sätt

Nästa kort (ned t.h.) är postat mitt under andra världskriget (PKP 238) den 21 december 1941, och jag har haft det gan-

ska länge. Jag tycker nog att motivets karaktär med all önskvärd tydlighet talar om för oss att konstnären är starkt påverkad av kriget.

Högst upp i granen ser jag en gestalt i något slags hjälm, och under honom kan jag skymta en lemlästad kvinna. Fantiserar jag för mycket? Men den grå färgen då? Inte alls någon glad julkolorering. Och mitt slutliga krigsindiciem är stjärnorna, som ser ut som lysraketer. Stjärnor finns ju alltid på himlen, men här faller en del av dem ner!

Vad tycker läsekretsen? Är jag alltför fantasifull?

Kortet är ett så kallat småkort (7 x 10 cm), och bokstäver-

na Fo i nedre högra hörnet betyder inte försvarsområde (som man skulle kunna tro), utan här handlar det om konstnärens signatur – Einar Forseth.

Ett riktigt original

”Grosshandlaren i fria luften” kan vi läsa på nästa kort, som har odelad adressida, och alltså är publicerat 1905 eller tidigare. Den välkände vykortspromotören Lars-Olov Stenborg har på sin hemsida berättat om detta Karlskrona-original, vars namn var Johan August Petersson.

Han bodde med sin syster Anna på Nordensköldsgatan i ett litet rum med järnspis – trångt, kvavt och obekvämt. Det måste ha varit en lättnad för honom att komma ut i friska luften och sälja sina varor.

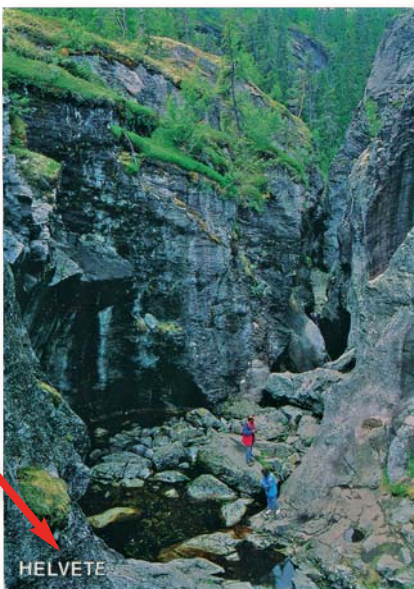
Den som vill veta mera om detta verkliga original kan gå in på www.gamlavykort.nu.

Det gamla kortet med den lite säregna rubriken har jag fått av min mycket gode vän Olle Holden, som i många år var chef på Auktionsverket i Stockholm. Ett stort tack, Olle!

Så blir man riktigt gammal

Spaltrubriken på kortet överst t.h. på nästa sida talar om för oss vari hemligheten med ett rejält åldrande består – och de tre förutsättningarna för detta.

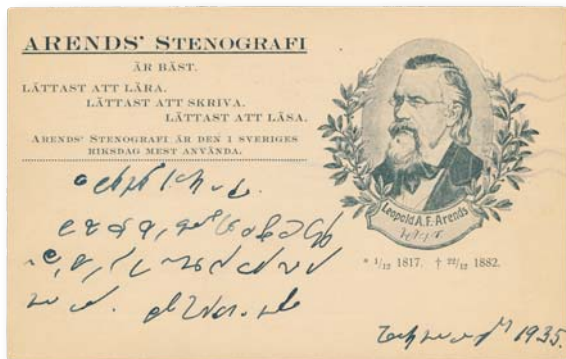
Rit-Ola har jag alltid beundrat, och den bästa tecknade serien jag visste var utan konkurrens ”Biffen och Bana-

HELVETE

T.v. har vi ett Helvete, och det hade många här i världen när kortet t.h. gavs ut, 1941. Något som kanske påverkade konstnären? Ser ni soldaten i grantoppen, eller den lemlästade kvinnan, liggande i grans mitt?

Ovan: Läs texten, så förstår du (kanske). T.h.: Rit-Ola har jag alltid gillat!

nen”. Och förresten – denna åsikt gäller fortfarande.

En liten pärla från ett av deras äventyr kan jag inte undanhålla läsekretsen:

De båda herrarna befinner sig på en mycket flott nattklubb, och vid bardisken står en synnerligen elegant dam, skrudad i en pärlbeströdd guld-laméklänning. Bananen harklar sig diskret, går fram till den sköna och utbrister:

– Tjeenare stumpan! Skaplig städrock du ligger inne med – får man rycka på en kannan lut?

Enkelt, tydligt och lättbegripligt!

Det näst sista kortet (överst t.v.) är postat i Stockholm på nyårsafton 1935, och adressat var en postmästare på Södermalm i vår kungliga huvudstad. Som vi ser så rör det sig om ett seriöst reklamkort för ARENDS' STENOGRAFI, och det passar ju bra som kontrast till Rit-Olas ”toffelkort”.

Min uppslagsbok berättar att Leopold Arends var av rysk-tysk börd, och att detta stenografiska system ”är byggt på den så kallade stavelse-principen, d.v.s. vokaltecknen läggs in i de som raka streck slutande konsonantstaplarna.”

Jo jo, sug på den stenografiska karamellen! Nu vet vi ju exakt hur systemet fungerar, och då är det ju heller ingen konst att tyda det stenografiska meddelandet som postmästaren fick på vykortet, eller hur?

Ja, tänk vad man lär sig

mycket av våra kära vykort!

Starka drycker på marknaden?

Postadressen till Nordisk Filатели är ju Kivik, så det passar bra att avsluta krönikan med en livlig topografisk vy från Kiviks marknad. Kortet nedan är obegagnat, det är numrerat 52/43 och utgivet av Axel Eliassons Konstförlag i Stockholm.

Någon gång på 1980-talet var jag och ett par jobbkompisar på Kiviks marknad och sålde grejor som vi hade rensat ut från våra hem. För att bräcka försäljarna som fanns intill oss, hade vi även med en rejäl ljudanläggning, i vilken vi ropade ut våra budskap. Speciellt minns jag ett ganska uppseendeväckande utrop, som inleddes så här:

”Absolut rent brännvin!” – här hajade massor av människor till – ”det har vi inte här, men vi har massor av andra intressanta saker...”

Försäljningen gick mycket bra, och när det hela var över så hade vi även sålt ljudanläggningen!

Jaha, detta var alltså min första vykortskrönika i Nordisk Filатели, och jag trivs alldeles förträffligt med mitt nya jobb! Så skjuter jag in skrivarstolen efter mig, och tillönskar läsekretsen en härlig eftersommar med många fynd! □

Passar väl bra i Nordisk Filатели?

